

Akademiese sukses van eerstejaar studentverpleegkundiges aan 'n verplegingskollege

Deel 1: Faktore wat akademiese sukses beïnvloed

MJS Williams, (M.Cur), Skool van Verpleegkunde, PU vir CHO

HC Klopper, (D.Cur), Department of Nursing Education, University of the Witwatersrand

Inleiding

Muller (1991:43) dui aan dat 30 % van eerstejaar studentverpleegkundiges jaarliks druip. Dit blyk dat hierdie tendens ook waarneembaar is by 'n verplegingskollege wat in 'n militêre milieu funksioneer. Neteenstaande die streng keuringsproses wat akademiese-, militêre – en verpleegkundige kriteria insluit, is 'n gemiddeld van 44% van eerstejaar studentverpleegkundiges wat die 4 jaar diploma- kursus deurloop, akademies onsuksesvol.

In die huidige ekonomiese klimaat wil dit voorkom asof die verpleegopleiding in die militêre milieu 'n aantreklike opsie vir voornemende studente is. 'n Moontlike rede hiervoor is dat daar nie 'n groot kapitaal uitleg vir studies van die student verwag word nie, en die student het die verdere bonus van 'n maandelikse salaris wat sy/hy ontvang. Fischer (1995) toon aan in 'n verslag dat die reële koste R28 000-00 per student per jaar beloop. Hierdie kostes word gedra deur die betrokke verplegingskollege en die Suid-Afrikaanse Geneeskundige Diens. Gemeet teen die kostes is die druipsyfer van eerstejaar studente nie ekonomies verantwoordbaar nie en dus 'n onaanvaarbare situasie.

Probleemstelling

Teen die agtergrond van die inleiding is die hoë druipsyfer van 44 % by eerstejaar studentverpleegkundiges aan die Verplegingskollege onaanvaarbaar en kan moontlik toegeskryf word aan aanpassingsprobleme (Smith, 1987) wat presenteer in gebreklike akademiese sukses (Drake, 1990; Monteith, 1988; Jorissen, 1985). Die navorsingsvraag word as volg gestel: Watter faktore het bygedra dat die studentverpleegkundige haar/sy eerste studiejaar gedruip het?

Sentraal teoretiese stelling

Die volgende sentraal teoretiese stelling dien as vertrekpunt in hierdie studie: Die eerstejaar studentverpleegkundige se wyse van interaksie met sy/haar interne en eksterne omgewing, naamlik die Verplegingskollege binne militêre milieu, is 'n moontlike struikelblok in sy/haar strewe na akademiese sukses.

Doelstelling

Die verkenning en beskrywing van faktore wat daartoe bygedra het dat studentverpleegkundiges hulle eerste studiejaar gedruip het.

Paradigmatiese perspektief

Die navorsing vertrek vanuit die Verplegingsteorie vir Mensheelheid (Randse Afrikaanse Universiteit, 1991). Die volgende aannames verteenwoordig die paradigmatische perspektief en kan as meta-teoreties, teoreties en metodologies geklassifiseer word.

Meta-teoretiese aannames

■ Studentverpleegkundige en dosent

In hierdie studie verwys mens na die eerstejaar studentverpleegkundige en die dosent. Beide is heelpersone met 'n interne- (liggaam, psige en gees) en eksterne omgewing (Verplegingskollege in 'n militêre milieu) wat in interaksie is, en strewe na heelheid. Die student strewe na akademiese sukses en die dosent om deur middel van effektiewe leerbegeleiding en leerklimaat-skepping akademiese sukses te faciliteer (Williams, 1995:6).

■ Akademiese sukses

Heelheid verwys na akademiese sukses. Die eerstejaar studentverpleegkundige se strewe na akademiese sukses vind gestalte daarin dat die student aan die kriteria voldoen om na die tweede studiejaar te vorder.

■ Omgewing

Omgewing verwys na die Verplegmentskollege en die kliniese fasilitate as leeromgewing in 'n groter militêre omgewing. Die wyse van interaksie tussen die interne- (student en dosent) en die eksterne omgewing (Verplegmentskollege in groter militêre omgewing) beïnvloed waarskynlik die heelheid (akademiese sukses) van die student.

■ Verpleegonderwys

Verpleegonderwys verwys na die proses van interaksie tussen

die nuweling student as volwassene-leerder, die dosent as leerbegeleier en die leerinhoud wat die student deur aktiewe betrokkenheid behoort te internaliseer, ten einde aan die kriteria vir akademiese sukses te voldoen (Williams, 1995:6). Die doel van verpleegonderwys is die voorbereiding van die student tot onafhanklike professionele praktisyn deur leerbegeleiding en die persoonlike en professionele ontwikkeling van die student en dosent (Klopper, 2000:6)

Teoretiese aannames

As teoretiese raamwerk vir hierdie studie dien die Verplegingsteorie vir Mensheelheid (Oral Roberts University, Anna Vaughn School of Nursing, 1990 en Randse Afrikaanse Universiteit, 1991), en die Model vir Begeleide Selfstudie in Verpleegkunde (Klopper, 1994).

Metodologiese aannames

Die navorser ondersteun die funksionele denkbenadering wat impliseer dat die doel van navorsing, praktykverbetering is. Navorsing kan net effektiewe praktykverbetering tot gevolg hê, indien die data wat ingesamel is, geloof-waardig is en die inferensies wat gemaak word verantwoordbaar is. Die finale kriteria vir geldigheid is bruikbaarheid. Botes (1995:3) se navorsingsmodel is gebruik as metodologiese vertrekpunt in die studie.

Etiese oorwegings

Ingeligte toestemming is skriftelik verkry vanaf die fokusgroepdeelnemers, die Direkteur van Verpleging en die Bevelvoerder van die Verplegingskollege. Die navorser het onderneem om deelnemers se anonimititeit te beskerm, die audiobande na data analise te vernietig en resultate na voltooiing van die studie beskikbaar te stel.

Navorsingsontwerp

Die ontwerp van dié studie is kwalitatief, kontekstueel, verkennend en beskrywend van aard. Mouton & Marais (1994:45) beskryf die doel van verkennende studies as die verkenning van 'n relatief onbekende terrein. Die studie is verkennend van aard aangesien die faktore wat bygedra het tot die akademies onsuksesvolle jaar, verken word. Beskrywing het ten doel die beskrywing van die werklikheid (dit wat is) (Mouton & Marais, 1994:45). Die beskrywende aard van die studie is gesetel in die beskrywing van die faktore soos deur die studente ervaar, asook die beskrywing van die literatuur en riglyne. Die studie vind plaas binne die tydruimtelike en waarde konteks van 'n Verplegingskollege in 'n militêre milieu en is kontekstueel van aard.

Navorsingsmetode

Navorsingsmetode verwys na die logiese proses van data-insameling, populasie en steekproefneming, data-analise en die verskering van vertrouenswaardigheid van die studie.

Data-insameling

Data-insameling vind plaas deur middel van 'n fokusgroeponderhoud. 'n Fokusgroeponderhoud word volgens Krueger (1994:6) gedefinieer as 'n deeglik beplande

bespreking tussen sewe tot tien persone. Die fokusgroep is ontwerp om persepsies van 'n bepaalde area van belang, op 'n nie bedreigende wyse te ondersoek. Die fokusgroeponderhoud is gefasilitateer deur 'n eksterne fasilitateerder, aangesien die navorser in 'n gesagsposisie verkeer ten opsigte van die deelnemers aan die fokusgroep. Tydens die fokusgroepbespreking het die fasilitateerder veldnotas gemaak van nie-verbale data wat deur haar waargeneem is. Een sentrale vraag is in Afrikaans en Engels aan die deelnemers gevra: "*Watter faktore het daartoe bygedra dat u die eerste studiejaar gedruip het?*" ("Which factors contributed to you failing your first year of study?") Die vraag is in detail hanteer totdat data versadig was. Die fokusonderhoud is op audioband opgeneem en is verbatim deur die navorser getranskribeer.

Populasie en steekproefneming

Die betrokke verplegingskollege is doelgerig geselekteer, aangesien die navorser werksaam is by die kollege en eerstehands die probleem geïdentifiseer het. Die populasie word verteenwoordig deur al die eerstejaar studente aan 'n Verplegingskollege wat aan die volgende kriteria voldoen:

- Tans in opleiding is ter verwerwing van die Diploma wat lei tot registrasie as 'n Verpleegkundige (Algemene-Psigiatriese en Gemeenskap-) en Vroedvrou;
- Die eerste studiejaar gedruip het; en
- Die eerste studiejaar herhaal.
- 'n Doelgerigte steekproef van 100% ($n = 15$) is gemaak. 'n Doelgerigte steekproef verwys na die seleksie van respondentie uit die populasie wat aan die kriteria soos uiteengesit voldoen (Burns & Grove, 1998:243). Die totale populasie waaruit die steekproef van 15 geneem is, is 180 studente.

Vertrouenswaardigheid

Lincoln en Guba (1985) se model is gebruik om vertrouenswaardigheid te verseker. Vertrouenswaardigheid is verseker deur vier kriteria: geloofwaardigheid, oordraagbaarheid, vertroubaarheid en bevestigbaarheid (vergelyk Klopper, 1995). Verwys na Tabel 1 vir die toepassing van vertrouenswaardigheid.

Data-analise

Data-analise is onafhanklik deur die navorser en eksterne kodeerde gedoen. Die eksterne kodeerde is doelbewus geselekteer as gevolg van haar uitgebreide ervaring in kwalitatiewe navorsing. Tesch se protokol (in Creswell, 1994: 155) is gebruik vir die beskrywende inhoudsanalise van die data. Die protokol is aan die eksterne kodeerde gegee. Na analise van die data het die navorser en die eksterne kodeerde 'n konsensus bespreking gevoer ten einde die temas en subtemas te bepaal. Opgvolg onderhoude is met van die deelnemers gevoer ten einde die data te valideer. 'n Literatuurkontrole is gedoen ten einde die data te bevestig of te bepaal wat unieke verskynsels in die studie is.

Resultate en literatuurkontrole

Tydens die analise van die getranskribeerde

Tabel 1: Maatreëls vir vertrouenswaardigheid

STRATEGIE	KRITERIA	MAATREËLS
Geloofwaardigheid ("Credibility") Waarheidswaarde	Voldoende betrokkenheid	<ul style="list-style-type: none"> Die navorser is self 'n dosent in 'n militêre milieу Navorser is saam met eksterne kodeerde betrokke by data-analise Deelnemers aan fokus-groeponderhoud het persoonlike ervaring van die verskynsel wat verken en beskryf word. 100% steekproef.
	Triangulering	<ul style="list-style-type: none"> Metode: Fokusgroep-onderhoud, veldnotas en literatuurkontrole Bonne: Fokusgroep-onderhoud, literatuurkontrole uit nasionale en internasionale literatuur. Navorser: Navorser, onafhanklike kundige, eksterne fasilitateerder, en 'n onafhanklike kundige eksterne kodeerde en data-analise volgens Tesch se metode. (Creswell, 1994).
	Portuurgroepbespreking	<ul style="list-style-type: none"> Resultate bespreek met dosente in militêre milieу.
	Lidkontrole	<ul style="list-style-type: none"> Resultate uitgeklaar met fokusgroepdeelnemers
Oordraagbaarheid ("Applicability") (Toepaslikheid)	Outoriteit van navorsing	<ul style="list-style-type: none"> Eksterne fasilitateerder en eksterne kodeerde is beide ervare kwalitatiewe navorsers.
	Strukturele kongruensie	<ul style="list-style-type: none"> Kongruent binne Verpleginsteorie vir Mensheelheid
Vertroubaarheid ("Consistency")	Seleksie van inligtingsbronne	<ul style="list-style-type: none"> 100% steekproef-verteenwoordigend Literatuurkontrole
	Digtheidsbeskrywing	<ul style="list-style-type: none"> Navorsingsmetodologie volledig beskryf Literatuurkontrole Verbatim aanhalings
	Kodering	<ul style="list-style-type: none"> Konsensus besluit tussen navorser en eksterne kodeerde tov inhoudsgeldigheid van data
Bevestigbaarheid ("Neutrality")	Digte beskrywing van navorsingsmetode	<ul style="list-style-type: none"> Navorsingsmetodologie volledig beskryf
	Ondersoekende oudit	<ul style="list-style-type: none"> Vraag kontrole – literatuur Onafhanlike kundiges
	Bevestigbare oudit	<ul style="list-style-type: none"> Eksterne, kundige kodeerde Literatuurkontrole
	Triangulering	<ul style="list-style-type: none"> Veldnotas Literatuurkontrole Eksterne kundiges

fokusgroeponderhoud, is vier hoofkategorieë en agt subkategorieë geïdentifiseer (verwys na Tabel 2). Die resultate word volgens die hooftemas en sub-temas bespreek, asook die literatuurkontrole.

Student

Die student verwys na die eerstejaar studentverpleegkundige, gewoonlik 'n persoon in sy/haar laat adolossensie wat in 'n oorgangsfase is vanaf 'n sekondêre na 'n tersiëre onderwyssituasie, en vanaf afhanklikheid na selfrigtinggewendheid. Hy / sy het 'n behoefte aan effektiewe leerbegeleiding met die doel om akademiese sukses te behaal (Williams, 1995:27).

Vanuit die hooftema van die student is die volgende sub-temas geïdentifiseer.

Aanpassing

Aanpassing verwys na die eerstejaar studentverpleegkundige se hantering van die verandering vanaf afhanglike skoolkind na selfrigtinggewende volwasse – leerder (Williams, 1995:28). Die volgende struikelblokke ten opsigte van aanpassing is geïdentifiseer en beïnvloed waarskynlik die student se akademiese sukses:

- Grootstad – omgewing wat lei tot eensaamheid, onsekerheid en die gemis aan bekende ankers. *“Ek kom van die platteland af... heeltemal ‘n nuwe omgewing ... ken niemand nie.”*
- Gaping tussen skool en verplegingskollege wat gereflekteer word deur die verbalisering van:
 - Onpersoonlike lesingstyl van dosent: “... die dosent kom in die klas, rammel die werk af, gee 36 bladsye selfstudie, en dan loop sy ...”
 - * Omvang en tempo van werk: “... ‘n klomp werk word in elke liewe vak op jou afgegooi”.
 - * Vreemde kursusinhoud en onbekende vakterminologie: “... it was a totally new thing (subject)”.
 - * Onsekerheid oor die verwagtinge van die dosent: “... nie geweet wat verwag sy van my nie”.
 - * Taal: “Most of the lectures were in Afrikaans. I had to translate from Afrikaans to English.”
- Reaksie op die stres wat die aanpassingsproses meebring: “... ek kan dan nie eers ‘cope’ nie.”
- Skok ten opsigte van die realiteit van werk en studeer: “... Jy word volwasse gedruk in ‘n kwessie van ‘n maand. Jy moet professioneel optree ... as iemand doodgaan kan jy nie soos by die huis aangaan nie. Ons het ‘n keuse gemaak ... ons moet dit doen.”
- Vryheid van keuse tov studie en ontspanning: “...met die verandering wat nie hanteer kan word nie, gaan jy so oorboord dat jy in elk geval jou studies verwaarloos.”

Die literatuur bevestig meestal die bestaan van hierdie struikelblokke. Mellish & Brink (1990: 53) beskryf die aanpassingsvereistes as volg. “Fresh from sheltered school environment with its discipline, regular hours, and study and leisure patterns, the student will find herself in a completely different world which presents strange experiences, and will have to adopt to clinical practica as well as human suffering.” Jorissen (1985:24) is van mening dat die hoe eerstejaar druipsyfer in tersiëre onderrig moontlik te wye kan wees aan die feit dat

Tabel 2: Hoofkategorieë en subkategorieë

HOOFKATEGORIEË	SUBKATEGORIEË
Student	Aanpassing Motivering Vakdissipline
Dosent	Klasaanbieding Studente se verwagtinge
Omgewingsfaktore	Fisiese fasiliteite Buite - kurrikulêre verpligte Ontspanningsgeriewe

leerlinge op skool in kleiner klasverband meer op “lepelvoer” aangewese is, en dat die oorgang van skool na tersiëre onderwys dikwels te drasties is om te oorbrug. Vervolgens word die tweede sub-tema naamlik motivering bespreek.

Motivering

Motivering verwys na die wil of dryfkrag om 'n daad uit te voer en 'n doel te bereik, naamlik om akademiese sukses te behaal (Williams, 1995:36). In hierdie navorsingstudie is bevind dat studente die leertaak onderskat, wat tot gevolg het dat hulle nie aan die akademiese vereistes voldoen om na die tweede akademiese jaar te vorder nie. Die studente het as volg reageer:

- “ Ek het nie genoeg geleer nie.”
- “ Ek kon beter geleer het, en aangepas het.”
- “ As jy eers agter is, is jy die hele jaar agter.”

Verskeie literatuurbronne ondersteun die bevindinge en duï aan dat 'n gebrek aan selfdissipline, swak studiemetodes en – houdings as redes vir akademiese mislukking aangevoer word (Smith, 1987:20; Drake, 1989:4; Du Toit, 1993:13). Die derde geïdentifiseerde sub-tema is vakdissipline.

Vakdissipline

Die term vakdissipline verwys na die vak Wetenskaplike Grondslae van Verpleging, wat modules soos Anatomie, Fisiologie, Mikrobiologie, Chemie, Fisika en Farmakologie insluit (Williams, 1995:37). Hierdie vakdissipline is in die navorsingstudie as die grootste oorsaak van die onsuksesvolle eerste studiejaar geïdentifiseer. Dertien van die vyftien respondenten was akademies onsuksesvol in hierdie vak. Die studente verwoord dit as volg:

- “ I’ve found it difficult ... it was totally new.”
- “ Two different tutors for Physiology.”
- “ This subject, ... it’s confusing me.”

In 'n verdere ondersoek is bevind dat net vyf van die dertien druipelinge, Wetenskap as vak in graad 12 gehad het, en dat vier van die vyf 'n E of laer simbool behaal het in die graad 12 eindeksamen. Hieruit word die afleiding gemaak dat die druipelinge 'n onvoldoende basiese wetenskapskennis het vir tersiëre vereistes en verpleegopleiding. Caon en Treagust (1993:259) het bevind dat studente wat die relevansie van wetenskap vir Verpleegkunde erken, goed presteer in die vak, terwyl die groep vir wie die vak nie toepassingswaarde het nie, swak presteer. Studies in die VSA duï ook aan dat akademiese probleme verband hou met Biologie en Chemie (Sherrod et al.

Die volgende hooftema wat geïdentifiseer is, is die dosent.

Dosent

Die dosent is 'n begeleier en 'n leerklamaatskepper, wat die leerder op haar / sy leerweg vergesel en leerondersteunend optree, en wat op 'n intensionele wyse 'n konteks skep bevorderlik vir leer (Klopper, 2000:26). Die doel van leerbegeleiding is om akademiese sukses te faciliteer. Twee sub-temas is geïdentifiseer, naamlik klasaanbieding en die studente se verwagtinge van die dosent.

Klasaanbieding

Williams (1995:41) definieer klasaanbieding as die wyse waarop die dosent die leerinhoud aan die student voorhou en die student stimuleer om meer oor die onderwerp te wete te kom. In hierdie studie is gevind dat die wyse waarop die leerinhoud aangebied word, nie as bevorderlik vir leer deur die studente ervaar is nie. Klasaanbieding word as vervelig beskou, met leerinhoud wat uit die handboek voorgelees word en die verduideliking is onvoldoende. Studente ervaar ook dat sommige dosente nie belangstel nie, en ook dat die dosente nie daarin slaag om die leerinhoud in verband te bring met die praktyk nie.

“ ... kry die idee party dosente stel nie belang nie.”

“ ... lees die goed uit die boek.”

“ ... party dosente kan klasgee, ander nie.”

'n Studie deur Thyer & Bazeley (1993:339) het die wyse waarop dosente met studente kommunikeer en die wyse waarop lesings aangebied word, as stressors vir die nuweling studentverpleegkundiges geïdentifiseer. Die literatuur steun die bevindinge van dié studie. Die tweede sub-tema wat geïdentifiseer is as struikelblok, is die studente se verwagtinge van die dosent.

Studente se verwagtinge van die dosent

Die studente identifieer die volgende struikelblokke:

- Studente ervaar gebrekkige kommunikasie tussen die dosente en studente en spreek hulle verwagtinge uit tot duidelike, eenvormige boodskappe: “*Hulle sê vir jou, maar dis nie duidelik genoeg nie.*”

- Studente verwag duidelike, konkrete terugvoer na evaluasie, sodat miskonsepies reggestel kan word: “*Sociology ... they just give a mark. They can't comment. I don't know where I went wrong. I went to see her. She explained, the same as in the book. I still don't understand. I was lost, lost, lost!.*”

- Studente verwag sensitiwiteit en beskikbaarheid van die dosent: “*Hulle het nie 'n saak met jou nie.*”

“*Hulle sê ... kom sien my. As jy daar bo kom, kry jy net toe deure.*”

- Studente verwag 'n vetrouensverhouding tussen die leerder en die dosent met betrekking tot persoonlike sake en evalueringspraktyke:

“*Jy praat met 'n dosent, en maande later hoor jy die storie by iemand anders ...*”

“*Party dosente is nie betroubaar nie.*”

Hierdie bevindinge word bevestig deur Thyer en Bazeley (1993:339) se studie. Hulle gevind dat nuweling studentverpleegkundiges die volgende aspekte as stressors

beleef wat daar toe bydra dat studente hulle studies staak:

- Gebrekkige beskikbaarheid van dosente vir konsultasie met studente.
- Tydsverloop tussen evaluering en terugvoer.
- Gebrek aan eenvormigheid met betrekking tot verwagtinge van dosente insake werksopdragte.
- Die wyse waarop lesings aangebied word.
- Die wyse waarop dosente met studente kommunikeer.

Jackson (1983:35) sluit aan by Klopper (1994: 83, 96-94), Mellish en Brink (1990:95), en Gravett (1992:68-69) as hy verklaar "... it is nevertheless the responsibility of the teacher to explain, to clarify, to reiterate and to communicate effectively with his students. If he cannot do this, he is in the wrong job... that is why every teacher needs to critically examine what he is doing, and how he is doing it".

Die laaste hooftema wat geïdentifiseer is, is omgewingsfaktore.

Omgewingsfaktore

Omgewingsfaktore verwys na die faktore in die militêre konteks waaroer die student weinig beheer het en wat akademiese sukses beïnvloed (Williams, 1995: 46). Geïdentifiseerde sub-temas ten opsigte van die omgewing behels die fisiese fasilitate, buite-kurrikulêre verpligte en onspanningsgeriewe.

Fisiese fasilitate

Die fisiese fasilitate verwys na die fisiese omgewing waar leer plaasvind en sluit die klaskamer, klasgrootte en onderwyshulpmiddelle in (Williams, 1995: 46). Die respondenten in hierdie studie het die fisiese fasilitate ervaar as frustrerend en glad nie bevorderlik vir leer nie.

“... klasse is te groot. Op skool was ons 27-30 in 'n klas, ... verlede jaar was ons 35 in 'n klas, en dié jaar sommer in die sewentig...”

“... kan nie op die bord sien nie”.

“... kan nie goed hoor nie”.

Smith (1987: 18) en Sherrod *et al.* (1992: 206) ondersteun klasgrootte as 'n faktor wat studente se konsentrasie beïnvloed. Snyman (1981: 58) is van mening dat klasgrootte as sulks nie 'n veranderlike is ten opsigte van onderrig-effektiwiteit nie, mits die lokaal geskik is vir die grootte van die klas, die visuele hulpmiddels vir elke student duidelik sigbaar is en die klank goed is.

Buite - kurrikulêre verpligte

Buite-kurrikulêre verpligte verwys na die verpligte waaraan die student in die militêre konteks onderwerp word, en vorm deel van sosialisering. Die verpligte word nie vervat in die akademiese kurrikulum nie (Williams, 1995:47). Studente ervaar frustrasie omdat hulle nie 'n keuse het ten opsigte van die bywoning van buite-kurrikulêre verpligte nie, en meen dat waardevolle studietyd verkwis word.

“... parades deelneem, en dit vat tyd van ons werk en studies”.

“... ontgroening”.

“... sokkies”.

“... eerstejaars moet mos alles bywoon, anders is jy in die

moeilikheid”.

“Even if you don’t want to go, you have no choice”.

Die Verplegingskollege funksioneer binne ‘n militêre milieu wat gekenmerk word deur ‘n eiesoortige kultuur van dissipline en outokraties afgedwonge gehoorsaamheid. Smith (1987:20) is van mening dat eerstejaarstudente te min ondersteuning kry gedurende die eerste weke op die kampus wat gekenmerk word deur oriënterings- en sosialisersingsprogramme. Die bewering sluit aan by die respondentie in hierdie studie as hulle sê: “... baie tyd is geroof deur ander studente, die S.R. (studenteraad) en ontgroening ... as jy agter raak bly jy agter vir die hele jaar”.

Smith (1987:23) merk tereg op dat dosente ongevoelig is vir die buite-akademiese lewe en –aktiwiteite van studente, sowel as die feit dat die eerstejaarstudent nog in ‘n proses van inskakeling en aanpassing verkeer.

Ontspanningsgeriewe

Ontspanningsgeriewe verwys na die fisiese fasiliteite wat vir energie ontlading en fisiese, psigiese en emosionele ontspanning gebruik word. Dit sluit sportgeriewe in (Williams, 1995:48). Studente ervaar die gebrek aan ontspanningsgeriewe as ‘n leemte wat daartoe lei dat alternatiewe fasiliteite in die stad benut word, wat nie bevorderlik is vir studies nie.

“As ons uitgaan, gaan jy na ‘n dansplek toe, meeste meisies slaap uit ... kuier nooit meer hier nie ... hulle drink ... ‘n verkeerde manier van ontspan”.

“Werkure ... moeilik om by ‘n sportklub aan te sluit”.

Tydens ‘n ondersoek wat in September 1992 deur die Militêre Psigologiese Instituut gedoen is, blyk die afwesigheid van sport- en ontspanningsgeriewe ook as problematies geïdentifiseer te wees by die Verplegingskollege.

Die navorsing is van mening dat die studente ‘n keuse behoort te hê ten opsigte van waar en hoe hulle wil ontspan. Dit sluit aan by Sherrod *et al.* (1992: 206) se bevinding dat gebrek aan selfdissipline bydra tot studente se akademiese probleme. Smith (1987: 20) bevestig die stelling, as hy beweer dat die gemiddelde student gekenmerk word deur ‘n nie-akademiese waardoriëntasie.

Gevolgtrekings

Vanuit die bespreking van die resultate en literatuurkontrole, word die volgende gevogltrekings gemaak (Williams, 1995: 51-54) ten opsigte van die faktore wat geïdentifiseer is en wat ‘n invloed gehad het op die eerstejaar studentverpleegkundiges se akademiese sukses:

- Die aanpassingsproses strem die student in haar strewe na akademiese sukses agt die volgende aspekte:
 - die groot gaping tussen skool en kollege;
 - belewenis van die grootstad omgewing;
 - die onpersoonlike lesingstyl;
 - nuutgevonde vryheid en onafhanklikheid;
 - die omvang en tempo van werk;
 - ervaringsvreemde kursusse;
 - onsekerheid oor verwagtinge;
 - ervaring van realiteitskok;
 - dubbelberoep; en
 - taalkwessie.

- Gebreklike motivering presenteer in swak selfdissipline en studiehoudings.
- Ontoereikende basiese wetenskapkennis strem akademiese sukses en gebreklike vak-integrasie benadeel die sin en betekenis vir studente.
- Die wyse waarop die dosente die leerstof aanbied, bevorder nie leer by die studente nie.
- Daar bestaan ontoereikende leerbegeleiding tov verwagtinge, terugvoer, beskikbaarheid en vertroue.
- Die fisiese fasiliteite benadeel leer en leerbegeleiding en is te wyt aan die klaskamer grootte, swak klank en beperkte onderrig hulpmiddelle.
- Buite – kurrikulêre verpligte verkwis potensiële studietyd.
- Gebrek aan ontspanningsgeriewe benadeel die strewe na fisiese, psigiese en geestelike heelheid.

Dit blyk dus uit die gevogltrekings dat daar riglyne gegenereer behoort te word vir dosente ten einde akademiese sukses te faciliteer. Deel 2 van hierdie studie bespreek die konseptuele raamwerk en die riglyne vir die fasilitering van akademiese sukses.

Erkenning: Hierdie artikel spruit voort uit ‘n magisterstudie voltooi aan die Randse Afrikaanse Universiteit.

Bronnels

BOTES, AC 1995: A Research model in Nursing. Auckland Park: RAU

BURNS, N & GROVE, SK 1998: The Practice of Nursing Research: Conduct, Critique and Utilization. Philadelphia: Saunders

CAON, M & TREAGUST, D 1993: Why do some nursing students find their science courses difficult? *Journal of Nursing Education*, 32 (b), 1993: 255-259.

CRESWELL, JW 1994: Research design: Qualitative and quantitative approach. Thousand Oaks: Sage Publications.

DONOVAN, MS 1989: The high risk student. *Journal of Professional Nursing*, 5 (3), May – June 1989: 120.

DRAKE, E 1990: Hoe keer mens die hoë druipsyfer? Implikasies en Aanbevelings. *Focus UPE*, May 1990: 4-35.

DU TOIT, BH 1993: Die studiegewoontes en houdings van stakers in vergelyking met nie-stakers in hul eerstejaar. *UP Dosent, Bulletin oor Hoër Onderwys*, Universiteit van Pretoria, 14 (2), 1993: 9 – 15.

FISCHER, A 1995: Onderhoud gevoer op 20 Januarie 1995 ten opsigte van die finansiële implikasies met betrekking tot die eerstejaar druipsyfer.

GRAVETT, SJ 1992: Vyftien wenke vir goeie dosentskap. *Bulletin vir dosente*. Johannesburg: Randse Afrikaanse

Universiteit.

JORISSEN, HW 1985: Enkele doelstellings van en probleme in tersiëre onderrig. UP Dosent, Bulletin oor Hoër Onderwys, Universiteit van Pretoria, 6 (1), 1985: 21-28.

JACKSON, F 1983: Are we boring our students? Nursing Mirror: 27 April 1983:25.

KLOPPER, HC 2000 : Nursing Education: A reflection. Pretoria: Amabukhu Publications.

KLOPPER, HC 1994: 'n Model vir Begeleide Selfstudie in Verpleegkunde. Johannesburg: RAU (D.Cur proefskrif).

KLOPPER, HC 1995: Vertrouenswaardigheidstrategieë in kwalitatiewe navorsing. RAUCUR, 1(1) Julie 1995.

KRUEGER, RA 1994: Focus groups: a practical guide for applied research. Thousand Oaks: Sage Publications.

LINCOLN, YS AND GUBA, EG 1985: Naturalistic enquiry. Beverly Hills: Sage Publications.

MELLISH, JM EN BRINK, H 1993: Teaching the practice of nursing. Durban: Butterworths.

MONTEITH, JL DE K 1988: Faktore wat die akademiese prestasie van eerstejaars beïnvloed. Bulletin vir Dosente. Blad vir Hoër Onderwys. Randse Afrikaanse Universiteit, 20(1) 1988:22-34.

MOUTON, J EN MARAIS, HC 1992: Basiese begrippe: metodologie van die geesteswetenskappe; hersiene uitgawe. Pretoria: RGN.

MULLER, ME 1991: Die vraag na en aanbod van verpleegkundiges in Suid-Afrika. Curationis, 14(1), July 1991:41-48.

ORAL ROBERTS UNIVERSITY, ANNA VAUGHNSCHOOL OF NURSING 1990: Selfstudy report, submitted to the Council of Baccalaureate and Higher Degree Programmes, National League of Nursing, August 1990, Volume 1 – Narrative by Criteria. Tulsa, Oklahoma.

RANDSE AFRIKAANSE UNIVERSITEIT 1992: Verplegingsteorie vir Mensheelheid. Johannesburg: Randse Afrikaanse Universiteit.

SHERROD, RA; HARRISON, LL; LOWERY, BH; WOOD, FG; EDWARDS, RM; GASKINS, SW & BUTTRAM, T 1992: Freshmen Baccalaureate nursing students' perceptions of their academic and non-academic experiences: Implications for retention. Journal of Professional Nursing 8(4), July – August 1992: 203-208.

SMITH, DPJ 1987: Aanpassingsprobleme van die eerstejaar student en foute wat dosente maak. Bulletin for University Teachers, 19(1), April 1987:17-25.

THYER, SE EN BAZELEY, P 1993: Stressors to student nurses beginning tertiary education: An Australian study. Nursing Education Today, 13, 1993: 336-342.

SNYMAN, M 1981: Klasgrootte en onderrigeffektiwiteit. Bulletin vir Dosente. Kwartaalblad oor Hoër Onderwys. RAU, 14 (1), 1981: 57-60.

WILLIAMS, MJS 1995: Akademiese sukses van eerstejaar studentverpleegkundiges aan 'n verpleegingskollege. Johannesburg: RAU (M.Cur Skripsi).

